

Alma Karlin

Samotno potovanje (Marta Freljh, 2009)

na sporedu v Portorožu:
petek, 2. oktober, ob 14:00

„Predstavljajte si žensko, ki sanja, da bi kot modreci živela v višavah Himalaje. Nepričakovano se znajde med ljudmi, ki jim čutno življenje pomeni vse in ki jim je modrost zgolj sredstvo za zadovoljitev divjih strasti, ki jim kri po žilah teče kot ognjena reka. Med ljudmi, ki do bele kože gojijo prav posebno ljubezen. Južna in Srednja Amerika, domovina Aztekov, Inkov, Majev, polna kulture in duha, je obetala izjemno izkušnjo. Zame je bila res izjemna. Jaz, mlada idealistka, sem si zadala cilj postati sodobni ženski Krištof Kolumb. Zlasti Peru je v meni uničil vero v človeško ljubezen, vrgel me je v prepad divjaške manjvrednosti - kot žensko, kot človeka - vendar ne kot umetnico.“ - Alma M. Karlin (odlomek iz filma)

Pisateljica, svetovna popotnica, poliglotka in raziskovalka Alma Vilibalda Maksimiljana Karlin (1889-1950), hči ostarelih celjskih meščanskih staršev, se je v zgodovino zapisala s svojevrstnim, za svoj čas in spol zelo nenavadnim načinom življenja in dela. V obdobju med letoma 1819 in 1928, ko je sama prepotovala velik del sveta (med drugim je obiskala Afriko, Severno in Južno Ameriko, Tihomorske otoke ter Azijo in Avstralijo), je bilo to še posebej pogumno za bitje ženskega spola, kot je sebe pogosto imenovala. Na svojih potovanjih, ki so jo v prvih desetletjih dvajsetega stoletja ponesla daleč čez meje splošnega dožemanja, je raziskovala kulture, ljudi in okolja tudi v deželah, v katerih do takrat še niso videli belega človeka. Svojo bogato antropološko zbirko je med potovanji polnila z uporabnimi predmeti in estetskimi dodatki, risbami in primerki eksotičnih rastlinskih vrst ter z osebnimi vtisi, ki jih je v obliki poetičnih in barvitih dnevniških zapisov objavljala v evropskih časnikih in številnih monografijah ter

tako širila obzorja ljudem, ki daljnih dežel sami niso znali ali uspeli doseči. Švedska Nobelovka Selma Lagerlöf je Almo na podlagi njenih zapisov predlagala za Nobelovo nagrado, a je vmes posegla druga svetovna vojna.

Režiserka, scenaristka in raziskovalka Marta Freljh je film posnela s pomočjo scenaristke in dramaturginje Vilme Štrifof Čretnik ter direktorja fotografije in producenta Rada Likona.

Almino življenjsko zgodbo si je zamislila kot kronološko-poetični kolaž, sestavljen iz zgodovinskih podatkov, branj potopisnih in osebnoizpovednih zapisov v nemščini, odlomkov iz recenzij njenih knjig v različnih jezikih ter izjav sodobnikov in strokovnjakov. Branja in intervjuji tvorijo osnovno dinamiko in naracijo dokumentarca, ki je vizualno podprt z igranimi prizori – Almo upodablja Veronika Drolc.

Podobno, kot bi lahko trdili tudi za Almina potovanja, se film po prvi polovici, v kateri je podrobneje prikazana kronološka in znanstvena perspektiva Alminega življenja, preliva v vse bolj osebno raziskovanje Almine osebnosti, strahov in ljubezni, prepričanj ter mističnih stanj, da bi se iztekel v simbolični igrani prizor, v katerem Drolčeva kot Alma odhaja v globino gozda, kot bi Marta Freljh z naklonjenostjo do subjekta svojega raziskovanja želela ohraniti nedotaknjen delček njene skrivnostnosti.

Saška Goropevšek